

Forbrugerombudsmandens tilsyn med udstillingsforbuddet på fysiske salgssteder

Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med udstillingsforbuddet i tobaksreklamelovens § 5 a, og lov om elektroniske cigaretter m.v. § 18 a. Forbrugerombudsmanden har i forbindelse med sit tilsyn modtaget en række henvendelser fra detailforhandlere, som ønsker nærmere oplysning om, hvordan reglerne for udstillingsforbuddet på fysiske salgssteder skal forstås i praksis.

Forbrugerombudsmanden har derfor udfærdiget nærværende brev, som indeholder en gennemgang af følgende: 1) hvad er udstillingsforbuddet, 2) undtagelserne til udstillingsforbuddet, 3) bødemodellen, og 4) Forbrugerombudsmandens samarbejde med Erhvervsstyrelsen (tidligere Sikkerhedsstyrelsen).

1. Hvad er udstillingsforbuddet?

Synlig anbringelse og fremvisning af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter på salgssteder er forbudt. Dette forbud omtales som udstillingsforbuddet, og er reguleret i tobaksreklamelovens § 5 a, stk. 1¹, og bekendtgørelse nr. 570 af 11. februar 2021 § 2, stk. 1². Samme forbud er gældende for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og er reguleret i lov om elektroniske cigaretter m.v. § 18 a, stk. 1,³ og bekendtgørelse nr. 65 af 15. januar 2021 § 3, stk. 1⁴.

1.1. Hvilke produkter er omfattet af udstillingsforbuddet?

Forbuddet indebærer, at tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter, elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin, som udgangspunkt altid skal være fuldstændig tildækket på fysiske salgssteder. Det samme gælder varer, der er beregnet til at blive

¹ [Lovbekendtgørelse nr. 586 af 26. marts 2021, som ændret ved lov nr. 1669 af 30. december 2024](#)

² [Bekendtgørelse nr. 570 af 11. februar 2021 om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning m.v. af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter](#)

³ [Lovbekendtgørelse nr. 1166 af 4. november 2024, som ændret ved lov nr. 1669 af 30. december 2024](#)

⁴ [Bekendtgørelse nr. 65 af 15. januar 2021 om forbud mod reklame, synlig anbringelse og fremvisning m.v. af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin](#)

benyttet sammen med disse produkter. Dette omfatter f.eks. filtre, cigaret-papir, emballage og piber. Derimod er produkter, der har et mere generelt anvendelsesformål, ikke omfattet, f.eks. lightere, tændstikker, piberensere eller askebægere, medmindre de specifikt er designet eller markedsført med reference til tobaksvarer⁵.

1.2. Metodefrihed

Det er op til detailforhandlerne selv at bestemme, hvordan de ønsker at tildække ovenstående produkter. Det er dog afgørende, at produkterne er *effektivt* tildækket, og reelt fremstår som skjulte på salgsstedet⁶. Det vil derfor være i strid med udstillingsforbuddet, hvis man anvender en løsning, hvor produkterne eller dele af produkterne kan ses fra kundens synsvinkel.

2. Undtagelserne til udstillingsforbuddet og hvordan de skal forstås

Der gælder en række undtagelser til udstillingsforbuddet. I følgende tilfælde må der derfor gerne ske fremvisning af produkterne omtalt i afsnit 1.1.:

1. Ved visning af sortimentet til en kunde på forudgående anmodning.
2. Ved genopfyldning af varer.
3. Ved vedligeholdelse og rengøring af opbevaringsenheden.
4. I forbindelse med oplæring af personale, der skal sælge de pågældende produkter.

I forarbejderne til tobaksreklameloven og lov om elektroniske cigaretter m.v. gives der et konkret eksempel på, hvordan *tidshorisonten* for undtagelserne skal forstås. Der gives bl.a. følgende eksempel i forarbejderne til tobaksreklameloven⁷:

”Forhandlere, der vælger at bruge en automatisk skydedør til at skjule varerne, vil skulle sørge for at indrette døren sådan, at en eventuel synlighed i forbindelse med, at forhandleren rækker ud efter den pågældende vare, der skal sælges, er så kortvarig som mulig. I forlængelse heraf er det et krav, at skydedøren skjuler varerne i forbindelse med selve betalingen.”

⁵ [Folketingstidende 2020-2021, tillæg A, L 61 som fremsat, side 30](#)

⁶ [Folketingstidende 2020-2021, tillæg A, L 61 som fremsat, side 34](#)

⁷ [Folketingstidende 2020-2021, tillæg A, L 61 som fremsat, side 34](#)

Samme eksempel fremgår i forarbejderne til lov om elektroniske cigaretter m.v.⁸

På baggrund af ovenstående eksempel, er det derfor vigtigt, at en eventuel synlighed af de omfattede produkter er så kortvarig som mulig. Det er Forbrugerombudsmandens vurdering, at dette gælder for alle ovenstående undtagelser til udstillingsforbuddet. Derfor vil det f.eks. være en overtrædelse af udstillingsforbuddet, hvis man afbryder sin genopfyldning af tobaksvarer for at betjene en kunde og ikke sikrer, at produkterne er skjult, mens kunden betjenes. Produkterne skal skjules fra det øjeblik, man ikke længere aktivt er i gang med at genopfylde varer, gøre opbevaringsenheden ren, vise sortimentet til en kunde m.v.

3. Udstillingsforbuddets bødemodel – fysiske salgssteder

For overtrædelser af udstillingsforbuddet er der udarbejdet en såkaldt bødeberegningsmodel, som fremgår af de specielle bemærkninger i lovforslaget til tobaksreklamelovens § 7⁹ og de specielle bemærkninger i lovforslaget til lov om elektroniske cigaretter m.v. § 33¹⁰.

Bødemodellen for fysiske salgssteder er baseret på den erhvervsdrivendes omsætning og antal forhold (overtrædelser).

Ved omsætning lægges den erhvervsdrivendes samlede omsætning til grund. Ved opgørelsen af antal forhold vil det i forhold til fysiske salgssteder have betydning, hvor mange forskellige dage Forbrugerombudsmanden kan føre bevis for, at produkter som omtalt i afsnit 1.1. har været synlige for kunderne. Dokumentation for én dag vil udgøre ét forhold/én overtrædelse. Det er uden betydning, hvor mange produkter, der har været synlige.

Forbrugerombudsmanden kan dokumentere overtrædelserne enten ved brug af billeddokumentation, vidneudsagn eller lignende.

På baggrund af ovenstående angiver bødemodellen, at erhvervsdrivende, der i ét enkelt forhold overtræder udstillingsforbuddet, skal betale en bøde, der er bestemt ud fra størrelsen af den erhvervsdrivendes omsætning. Bødemodellen er inddelt i følgende omsætningskategorier:

- 1.499.999,99 kr. eller herunder: Bøde på 10.000 kr.
- Mellem 1.500.000,00 kr. og 2.999.999,99 kr.: Bøde på 20.000 kr.
- Mellem 3.000.000,00 kr. og 4.999.999,99 kr.: Bøde på 30.000 kr.

⁸ [Folketingstidende 2020-2021, tillæg A, L 61 som fremsat, side 52](#)

⁹ [Folketingstidende 2024-2025, tillæg A, L 53 som fremsat, side 84](#)

¹⁰ [Folketingstidende 2024-2025, tillæg A, L 53 som fremsat, side 62-63](#)

- 5.000.000,00 eller herover: Bøde på 50.000 kr.

Ved tilfælde, hvor den erhvervsdrivende tidligere har overtrådt udstillingsforbuddet, vil der være tale om et gentagelsestilfælde, og bødetaksterne vil derfor forhøjes med 50 %.

Ovenstående betyder i praksis, at hvis et salgssted med en årlig omsætning på 1 mio. kr. har haft f.eks. tobaksvarer stående synligt fremme for kunderne på salgsstedet i løbet af én dag, vil bøden blive udmålt til 10.000 kr. I det tilfælde at der er tale om et gentagelsestilfælde, vil bøden blive udmålt til 15.000 kr.

4. Forbrugerombudsmandens samarbejde med Erhvervsstyrelsen (tidligere Sikkerhedsstyrelsen)

Forbrugerombudsmanden bliver typisk gjort opmærksom på overtrædelser af udstillingsforbuddet på baggrund af henvendelser fra Erhvervsstyrelsen.

Forbrugerombudsmanden og Erhvervsstyrelsen har indgået et samarbejde om tilsynet med udstillingsforbuddet i fysiske butikker. Dette betyder, at hvis Erhvervsstyrelsens tilsynsførende på deres kontrolbesøg observerer overtrædelser af udstillingsforbuddet, så oversender de sagen til Forbrugerombudsmanden. Det er aftalt med Erhvervsstyrelsen, at de i tilfælde, hvor de dokumenterer mulige overtrædelser af udstillingsforbuddet, vil informere den pågældende medarbejder på salgsstedet om, at de oversender sagen til Forbrugerombudsmanden.

Når Forbrugerombudsmanden modtager henvendelsen fra Erhvervsstyrelsen, vurderer Forbrugerombudsmanden, om der på det foreliggende grundlag er tale om en overtrædelse af udstillingsforbuddet. Vurderes dette, vil Forbrugerombudsmanden hurtigst muligt sende et høringsbrev til virksomheden. Forbrugerombudsmanden bestræber sig på for så vidt muligt at sende et sådant høringsbrev, inden 30 dage fra Forbrugerombudsmanden har modtaget henvendelsen om Erhvervsstyrelsens besøg, så det er muligt for butikken at sikre eventuel videoovervågning af butikken.

Forbrugerombudsmanden anbefaler dog generelt virksomheder til at gennemgå og gemme deres videoovervågning, hvis Erhvervsstyrelsen har været på kontrolbesøg i deres butik, og de bliver gjort opmærksom på, at der evt. kan være tale om en overtrædelse af udstillingsforbuddet.